

Підгурська В., Кожухівська Т. Використання технології "Щоденні 5" як засіб розвитку читацької компетентності здобувачів початкової освіти // Специфіка фахової підготовки майбутніх учителів на засадах компетентнісного підходу : досвід, реалії, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції (29 листопада 2022 року) / за заг. ред. І. Голубовської. Житомир, 2023. С. 9-12.

В. Ю. Підгурська,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри початкової освіти та культури фахової мови
(Житомирський державний університет імені Івана Франка);
Т. О. Кожухівська,
вчитель початкових класів
(Гімназія № 8 м. Бердичева Житомирської області)

Використання технології "Щоденні 5" як засіб розвитку читацької компетентності здобувачів початкової освіти

З-поміж великої кількості інноваційних та традиційних педагогічних технологій достойні уваги ті, що сприяють усебічному розвитку здобувача освіти, який здатен критично мислити, приймати нестандартні рішення та реалізувати оригінальні ідеї. Нова українська школа акцентує увагу не стільки на здобутті знань, скільки на вмінні оперувати здобутими знаннями, послуговуватися ними на різних етапах свого життя.

Сучасний учитель має впроваджувати технології, які сприятимуть розвитку відповідальності та самостійності здобувачів освіти, де будуть поєднуватися групова та індивідуальна роботи. Ротаційна модель "Щоденні 5" є саме такою ефективною технологією.

Цю технологію розробили й описали в книзі "Щоденні 5: Незалежність грамотності в початкових класах" (2006 р.) учительки початкових класів Гейл Боші й Джоан Мозер (Сіетл, США). Технологія складається з п'яти видів діяльності – "читання для себе", "письмо для себе", "читання для когось", "робота зі словами" і "слухання", які учні мають щоденно виконувати під час уроків чи групи подовженого дня або як домашнє завдання. Ця технологія передбачає проведення щоденних видів діяльності для розвитку в учнів витривалості та самостійності з метою забезпечення їхньої активної участі в читанні й письмі впродовж тривалого часу. Працюючи з технологією "Щоденні 5", здобувачі освіти призвичаюються усвідомлювати, що вони роблять; з якою метою вони це роблять; проєктувати власну діяльність; віднаходити комфортне місце для роботи; тренувати стійкість; працювати самотужки; бути готовим до переміни роботи; аналізувати свою діяльність.

Безсумнівно, всі п'ять етапів роботи виконувати щоденно досить складно. Тому варто обрати найважливіші. На нашу думку, це "Читання для себе" і "Письмо для себе", решту можна виконувати продовж тижня.

Коли здобувачі освіти працюють в групах, або ж самотійно, вони вчаться бути відповідальними, робити вибір, приймати рішення, розвивають витривалість.

Одним із пріоритетних завдань сучасної початкової школи, визначеним у Концепції "Нова українська школа", є посилення ролі літературної освіти у формуванні духовної, гармонійної особистості, з достатніми комунікативними можливостями, мотивацією до самотійного читання [2].

У нашій статті зупинимося більш детально на першому етапі діяльності "Щоденні 5": "Читання для себе". Учителю застосовує цю діяльність і під час уроку, і впродовж дня. Час, коли краще проводити діяльність "Читання для себе", педагог визначає самотійно. Бажано, щоб учень без сторонньої допомоги обирав текст або книгу для читання. Діти мають також самотійно розробити правила діяльності (до 7 правил). Вони можуть бути такі: самотійно обираю книгу для читання; одразу розпочинаю читати; розумію текст, який читаю; знаю значення слів, що в тексті; можу переповісти прочитане; можу висловити свої враження після прочитання. Правила записуються та вивішуються в тому місці, де діти зазвичай люблять читати. Залежно від віку дітей, виділяють три способи читання: за картинками; стандартне; переказ історій.

На початку впровадження "Читання для себе" діти читають 4-5 хвилин, поступово збільшуючи час. Після прочитання учні виконують завдання для перевірки розуміння тексту та для усвідомлення прочитаного.

Сьогодні вчителі зіткнулися з такою проблемою: для сучасних учнів читання як один з основних способів зацікавлення художньою літературою втрачає своє покликання, тож формувати читацькі навички в учнів початкових класів украї складно.

Утім, саме читання є своєрідною формою комунікативно-пізнавальної діяльності, одним з основних факторів саморозвитку дитини та важливим способом засвоєння інформації. Отже, ступінь сформованості читацької компетентності значною мірою співвідноситься із ступенем загальноосвітньої підготовки здобувачів освіти. На думку О. Савченко, проблема якісного читання учнів стає однією з пріоритетних у міжнародних і вітчизняних дослідженнях, бо робота з писемною інформацією набуває все більшої актуальності [3, с. 87].

Неможливо сформувати читацьку компетентність без правильно організованої роботи з учнями, без виховання в дітей бажання самотійно обирати й читати книги. Учні беруть книгу в руки для того, щоб отримати насолоду від читання, збагатити уяву, пізнати досвід та загальнолюдські цінності. На думку О. Вашуленко, необхідність у читанні формується поступово й пов'язана з емоційним, естетичним впливом літератури як виду мистецтва, з її інформаційним потенціалом (можливість відкриття нової інформації для читача) [1, с. 7].

Розвитку читацької компетентності буде сприяти застосування інноваційних методів, зокрема і "Щоденні 5". Так, для кращого усвідомлення прочитаного учням після прочитання твору можна запропонувати такі завдання:

- Створи буктрейлер прочитаної книги;
- Намалюй ілюстрацію до книги, яку прочитав;
- Напиши читацький відгук на прочитаний твір;
- Розкажи, про які цікаві факти ти дізнався/лася з тексту;
- Вигадай нове закінчення прочитаного твору;
- Визнач настрої твору за допомогою емоджі;
- Перекажи прочитане за допомогою скрайбінгу;
- Уяви себе письменником/цею і створи свою маленьку історію.

Важливо обирати книжки й теми у відповідності до вікових маркерів та психотипу дитини. Для того, щоб книга стала "своєю річчю", яку згодом захочеться прочитати, дитині інколи потрібно просто пошелестіти сторінками, погортати їх, понюхати книжку, торкатися паперу тощо. Також не варто забувати, що в дітей переважає візуальний канал сприйняття, тому слід обирати для читання книги, яскраво ілюстровані.

Сьогодні дітям бракує живих контактів, вони бувають самотні й вразливі та рідко усвідомлюють свої емоції. Читання разом із дорослими (учитель, батьки) сприяє не лише розвитку читацької компетентності, а й виступає своєрідним тренінгом з емпатії. Діти прагнуть відтворити дії, з якими пов'язано відчуття радості, близькості, безпеки. Тому вчитель має створити в класі такий "простір для читання", куди дітям захочеться повертатися знову і знову.

Розвиток читацької компетентності учнів початкових класів – це складний, тривалий у часі процес, який покликаний формувати в здобувачів освіти повноцінну навичку читання, мотивувати їх до читання та залучення дітей до читацької діяльності. У процесі розвитку читацької компетентності в учнів формується здатність сприймати, аналізувати, потрактувати, оцінювати тексти різних стилів та жанрів; опрацьовувати інформацію та використовувати її в навчальних комунікативних ситуаціях.

Список використаної літератури

1. Вашуленко О. Читацька компетентність молодшого школяра : теоретичний аспект. *Початкова школа*. 2011. № 1. С. 48–50.
2. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи. Київ, 2016. С. 5.
3. Савченко О. Я. Ключові компетентності – інноваційний результативний шкільної освіти. *Рідна школа*. 2011. №8–9. С. 4–8.